

PREVENTIVNÍ PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ ZŠ – Dětmarovice

Zpracováno podle Metodického pokynu MŠMT k řešení šikanování na školách a školských zařízeních č.j. **MSMT-21149/2016**.

Metodickým doporučením k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, **Dokument MŠMT č.j. 21291/2010-28** ve znění pozdějších úprav.

Pravidla chování viz. Školní řád pro rok 2018/2019.

Období: školní rok 2018/2019
(dokument je součástí MPP)

Personální zajištění, zodpovědnost:

Ředitel školy: Mgr. Robert Lindert

Preventivní tým: Mgr. Monika Stašková (zástupce ředitele),
(výchovní poradce)

Mgr. Pavla Zelenková (školní metodik prevence)

Zajištění informovanosti o tomto programu:

Všichni zaměstnanci školy a školského zařízení byli seznámeni s **Metodickým pokynem č.j. MSMT-21149/2016** a s **Preventivním programem proti šikanování na ZŠ – Dětmarovice**.

Rodiče žáků byli informováni na třídních schůzkách a prostřednictvím internetových stránek školy s obsahem dokumentu.

Šikanování

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašit žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Šikanování je mimořádně nebezpečná forma násilí, která ohrožuje základní výchovné a vzdělávací cíle školy. Šikana je zvláště zákeřná, protože často zůstává dlouho skrytá. Vzhledem k tomu, že šikana se v zárodečných fázích vyskytuje v téměř každé škole, je potřeba věnovat tomuto jevu zvláštní pozornost. Důraz je nutné zaměřit na vytváření dobrých vztahů uvnitř třídních kolektivů, zabývat se jimi ještě před vznikem šikanování. Na prevenci šikany i při řešení jednotlivých případů spolupracují pedagogičtí pracovníci podle předem dohodnutých postupů, viz dále.

Verbální šikana (slovní útoky v podobě nadávek, pomluvy, ponižování, vyhrožování, zesměšňování apod.)

Kyberšikana (útoky pomocí SMS, e-mailů, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod.)

Fyzická šikana (fyzické útoky, ničení a poškozování věcí oběti, vydírání, krádeže, sexuální obtěžování až zneužívání)

Nepřímou formou šikany je demonstrativní přehlížení žáka či žáků a jejich ignorování.

Často dochází ke kombinaci verbální a fyzické šikany.

Co zahrnuje PPŠ :

a) **Specifická primární prevence:** realizace programů, které mají předcházet výskytu šikanování u žáků školy a zvyšovat jejich odolnost vůči tomuto jevu, poradenství a včasná intervence v případě výskytu šikany ve škole, zajištění prožitkových programů, besed ve spolupráci s policií ČR a pracovníky PPP Karviná a dalšími sdruženími zabývajícími se prevencí šikany, spolupráce s rodiči (poradenská činnost pro žáky i rodiče), aktuální materiály na nástěnce primární prevence, metody realizované ve vyučování, třídnické hodiny, kulturní a sportovní akce, atd., selektivní prevence zaměřená na žáky, u kterých lze předpokládat rizikové chování.

Nespecifická primární prevence

Nabídka zájmových kroužků pro realizaci volného času (v odpoledních hodinách ve škole).

Ve školním roce 2018/2019 pracuje na ZŠ opět řada zájmových kroužků (viz. MPP). Aktivity podporující zdravý životní styl, osvojování pozitivního sociál. chování, smysluplné využívání volného času.

b) Postupy školy v případě výskytu šikany:

1. V případě **podezření na šikanování** spolupracuje pedagog s ostatními pedagogy, zajišťuje bezpečné prostředí pro případnou další činnost, zahájí neprodleně

zjišťování okolností případné šikany, spolupracuje se školním metodikem prevence a výchovným poradcem, informuje o případu ředitele školy.

2. Vyšetřování prokázané šikany

Počáteční šikana

- a) rozhovor s těmi, kteří na šikanu upozornili, rozhovor s oběťmi
- b) nalezení vhodných svědků
- c) individuální, eventuálně konfrontační rozhovory se svědky (nikoliv konfrontace oběti a agresorů)
- d) zajištění ochrany obětem
- e) rozhovor s agresory - případně konfrontace mezi nimi

Pokročilá šikana s neobvyklou formou

Výbuch násilí skupiny proti jednotlivci či minoritní skupině:

- a) překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti
- b) domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování
- c) zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi
- d) pokračující pomoc a podpora oběti
- e) nahlášení Policii ČR
- f) zahájení vlastního vyšetřování

Krizový plán školy

1. Prvotní reakce školy:

- **Okamžitá ochrana oběti** – zajistit dohled dospělé osoby nad žákem, následné informování rodičů a předání žáka rodičům.
- **Oddělení agresorů od kolektivu** ostatních žáků ve třídě – bezprostředně po zjištění šikany, aby nemohli ovlivnit svědky.
- **Rozhovory se svědky** – zaznamenání výpovědí svědků (musí být jasné a přesné). Je nutno zjistit:
 1. **Kdo je oběť**
 2. **Kdo je agresor**
 3. **Kdy a kde k šikaně dochází**
 4. **Jak dlouho trvá**
 5. **Jakou formou**
- Zjištění poznatků ostatních žáků ze třídy
- Individuální rozhovory s agresory
- **Zaslání dopisu rodičům aktérů šikany**, aby se dostavili v určenou dobu k jednání do školy.

2. Seznámení pedagogů školy s případem šikany:

Na mimořádné schůzce svolané ředitelem školy (po zjištění všech faktů a okolností případu) jsou **všichni pedagogové seznámeni s celým případem**, jak k případu došlo, jak byl zjištěn, jak se vyšetřuje, jaká výchovná opatření vedení školy navrhuje a **jak se bude dál pracovat s klimatem této třídy. Pedagogové odsouhlasí výchovné opatření pro agresory šikany**. Z porady je vyhotoven zápis, kde je dohodnut jasný postup školy.

Školní metodik prevence následně znovu upozorní všechny pedagogy na existenci Č.j. MSMT-21149/2016, doporučí jej k opětovnému prostudování.

Při výskytu jakéhokoli náznaku takového chování mají učitelé okamžitě informovat vedení školy a ŠMP nebo VP.

3. Individuální schůzky rodičů aktérů celého případu (agresorů, obětí)

Schůzky rodičů agresorů budou probíhat jednotlivě za přítomnosti, výchovného poradce, školního metodika prevence, příp. zástupce vedení školy, třídního učitele. Rodiče jsou seznámeni s celým případem a výchovným opatřením, které bude vůči agresorovi ze strany školy uplatněno. **Je zhotoven zápis z jednání**, který obdrží jak škola, tak rodiče. **Rodičům je nabídnuto případné specializované vyšetření žáka** (např. PPP, SVP). Záleží vždy na závažnosti a okolnostech případu.

Následně proběhne **schůzka s rodiči oběti, na které budou seznámeni s řešením případu a s výchovnými opatřeními** (rodiče obdrží podepsaný zápis z jednání).

Zúčastnění rodiče budou seznámeni s dalšími postupy školy v rámci ošetření vztahů mezi žáky ve třídě (odborná pomoc – etoped, uskutečnění dlouhodobého prožitkového programu odbornou institucí pro tuto třídu).

4. Mimořádné třídní schůzky rodičů (důležité je načasování schůzek, po udělení výchovných opatření)

Je v kompetenci vedení školy, zda **proběhnou třídní schůzky s rodiči** na celé škole, nebo ve třídách, u nichž mohou nastat podobné potíže, či jen ve třídě, v níž se šikana vyšetřovala.

Na schůzce jsou **rodiče obecně seznámeni s případem**, průběhem vyšetřování a následným ošetřením vztahů např. odbornou institucí.

Rodiče jsou ubezpečeni, že se škola snaží těmto soc. nežádoucím jevům předcházet a pokud je zjištěn, dokáže jej kvalitně vyřešit.

5. Třídnická hodina pro žáky:

Žáci školy jsou obecně informováni o případu a vyřešení šikany na škole. Třídními učiteli jsou žákům opětovně připomenuty varianty přímých a nepřímých znaků šikany (přiměřeně k věku žáků).

Žáci jsou opětovně informováni o možnosti kam se obrátit, pokud se sami stanou svědky nebo obětmi šikany (VP, TU, ŠMP, rodiče, tel. kontakt na krizové linky – nástěnka ve škole).

6. Výchovná opatření:

- Napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy
- Snížení známky z chování
- Převedení do jiné třídy, pracovní či jiné výchovné skupiny
- Doporučení rodičům obětí i agresorů návštěvy v ambulantním oddělení střediska výchovné péče pro děti a mládež (SVP)

V mimořádných případech možnost:

- **dobrovolného umístění dítěte do pobytového oddělení SVP (rodiče)**
- **podání návrhu orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení řízení**

- **vyrozumění policejního orgánu**, došlo-li k závažnějšímu případu šikanování.

Školské zařízení řeší tuto problematiku na základě opatření ve výchově, systému hodnocení svěřence zařízení, popř. programu rozvoje osobnosti dítěte.

Oběti šikanování se doporučuje nabídnout psychoterapeutickou péči PPP nebo jiného poradenského pracoviště.

Vypracovala:

Mgr. P. Zelenková, ŠMP

Ředitel školy:

Mgr. Robert Lindert

Dětmarovice 7. 9. 2018

Příloha:

Krizové kontakty:

Linka bezpečí:	116 111 – bezplatně
Nadace Naše dítě:	266 727 933, nadace@nasedite.cz
Bílý kruh bezpečí:	116 006 (non-stop), 597 489 207, 597 489 204, ic.ostrava@bkb.cz
Dětské krizové centrum:	241 484 149, 777 715 215
Linka Ztracené dítě:	116 000 (non-stop) - krizová pomoc zdarma pro rodiny s dětmi a jejich blízké
Poradenská linka pro pedagogy:	841 220 220 (Po – Pá od 8:00 do 16:00)
Renarkon Ostrava:	596 611 796, 602 756 886
Drogová poradna:	www.drogovaporadna.cz
Internet poradna:	www.internetporadna.cz
Drogy – info:	www.drogy-info.cz
Sananim:	www.odrogach.cz
Národní linka pro odvykání kouření:	www.dokurte.cz
Respektuj 18 (alkohol a mládež):	www.respektuj18.cz , tel. 377 220 325

Literatura:

Michal Kolář, Bolest šikanování
Knihovna ŠMP a VP (kabinet VP)
Časopis Prevence